2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe

Bosco Koopmans Due Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Μαρτίου 1983.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας άσκησε δύο προσφυγές μερικής ακυρώσεως δύο αποφάσεων της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 1981 [2], περί εκκαθαρίσεως των λογαριασμών, οι οποίοι αφορούν τις δαπάνες χρήσεων 1974 και 1975 που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα εγγυήσεων.

Ας μας επιτραπεί να αναπτύξουμε κοινές προτάσεις για αμφότερες τις υποθέσεις προς αποφυγή επαναλήψεων· για περισσότερη όμως σαφήνεια πρόκειται να αναπτύξουμε τα επιχειρήματά μας κάνοντας διάκριση μεταξύ των προϊόντων που αποτέλεσαν αντικείμενο των επίδικων δαπανών, επειδή, πράγματι, και οι δύο προσφυγές αφορούν τα σιτηρά παρεμβάσεως, το γάλα και τα γαλακτομικά προϊόντα, το κρασί και το χοίρειο κρέας.

I — Τα σιτηρά παρεμβάσεως

Με την απόφασή της 81/1043/ΕΟΚ, η Επιτροπή αρνήθηκε να αναγνωρίσει σε βάρος του ΕΓΤΠΕ ποσό 2 264 702 642 λιρετών που αφορούσε την πώληση σιτηρών παρεμβάσεως.

Ο κανονισμός 2104/73 του Συμβουλίου, της 1ης Αυγούστου 1973, αφορά τη μεταβίβαση στον ιταλικό οργανισμό παρεμβάσεως και τη διάθεση προς πώληση από αυτόν μαλακού σίτου που είχε ο γερμανικός, ο γαλλικός και ο βελγικός οργανισμός παρεμβάσεως. Κατ' εφαρμογή αυτού του κανονισμού, τέθηκαν στη διάθεση του AIMA, ιταλικού οργανισμού παρεμβάσεως, 200 000 τόνοι μαλακού σίτου προς

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.

2 — 81/1043/ΕΟΚ και 81/1044/ΕΟΚ.

πρόληψη κερδοσκοπικής φύσεως αγορών για απόκρυψη λόγω των σοβαρών δυσχερειών εφοδιασμού που υφίσταντο σε διάφορες περιοχές της Ιταλίας. Ο εκ μέρους του ΑΙΜΑ καθορισμός της τιμής πωλήσεως πρέπει να ανταποκρίνεται στις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 4 του προαναφερθέντος κανονισμού και του άρθρου 3, παράγραφος 2 του κανονισμού 316/70 της Επιτροπής, της 27ης Φεβρουαρίου 1970, από τις οποίες προκύπτει ότι:

— όταν τα σιτηρά εναποθηκεύονται *σε κέντρο εμπορίας*, η τιμή τους πρέπει να ανταποκρίνεται τουλάχιστον προς την τιμή της τοπικής αγοράς, δεν μπορεί όμως να είναι κατώτερη της τιμής παρεμβάσεως που ισχύει στο κέντρο αυτό, αυξημένης κατά 1,50 λογιστική μονάδα ανά τόνο [1]·

— όταν τα σιτηρά εναποθηκεύονται *αλλού*, η τιμή πωλήσεως πρέπει να ανταποκρίνεται τουλάχιστον προς την τιμή της τοπικής αγοράς, αν δε δεν υπάρχει, της πλησιέστερης αγοράς, χωρίς όμως να μπορεί να είναι κατώτερη της τιμής, που υπολογίζεται στην αγορά αυτή, αυξημένης επίσης κατά 1,50 λογιστική μονάδα ανά τόνο [2]·

— όταν στην πώληση προβλέπεται ότι η παράδοση γίνεται σε *τόπο διάφορο από εκείνο της αποθεματοποιήσεως* η τιμή πωλήσεως πρέπει να ανταποκρίνεται στην τιμή της τοπικής αγοράς, όπου το προϊόν έχει αποθεματοποιηθεί, αυξημένη κατά τα έξοδα μεταφοράς από τον τόπο αυτό μέχρι τον τόπο παραδόσεως [3].

Όμως, κατά το πρώτο εξάμηνο του 1974 ο ΑΙΜΑ προέβη στην πώληση του σίτου στην ιταλική αγορά σε τιμές σημαντικά κατώτερες των τιμών που ίσχυαν στις τοπικές αγορές.

Επί παραδείγματι, ενώ οι δηλωθείσες τιμές που κατέγραψε η Επιτροπή για το Μιλάνο ανέρχονταν κατά μέσο όρο σε 9 500 λιρέτες ανά 100 χγρ., οι τιμές που εφάρμοζε ο ΑΙΜΑ κυμαίνονταν μεταξύ 8 000 και 8 200 λιρετών, ήταν κατώτερες δηλαδή κατά 15 % περίπου.

Οι ιταλικές αρχές δικαιολογούν την εφαρμογή κατώτερων τιμών με τα εξής επιχειρήματα:

— οι ποιότητες των σιτηρών που προέρχονται από τα λοιπά κράτη μέλη όχι μόνο ποικίλλουν από κράτος σε κράτος, αλλά διαφέρουν επί πλέον από των ιταλικών σιτηρών· συνεπώς, κατά τον κανονισμό 376/70, οι τιμές έπρεπε να προσαρμοστούν με γνώμονα την ποιότητα των σιτηρών που διατίθενται προς πώληση·

— οι τιμές που καταγράφηκαν στις ιταλικές αγορές δεν έχουν παρά ενδεικτική σημασία και ποικίλλουν από τόπο σε τόπο. Όσον αφορά τις ιταλικές αρχές, αυτές βασίστηκαν στα στοιχεία που κατέγραψε ένα ειδικευμένο στις μελέτες της αγοράς ίδρυμα·

— οι τιμές που διαμορφώθηκαν στην αγορά ήταν αυξημένες τεχνητά λόγω των κερδοσκοπικών φαινομένων που συνδέονται με το πάγωμα των τιμών.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η έλλειψη που σημειώθηκε στην Ιταλία οδήγησε στην αγορά γαλλικού μαλακού σίτου κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1973 και ότι, συνεπώς, ήδη από τότε ίσχυε μια τιμή αναγωγής στα σιτηρά της ίδιας ποιότητας με των σιτηρών που είχαν μεταφερθεί. Προσθέτει ότι για το σίτο γαλλικής προελεύσεως καθορίζονται συνήθως τιμές στην αγορά του Μιλάνου και ότι το 39 % περίπου των σιτηρών που μεταφέρθηκαν και πωλήθηκαν ήταν γαλλικής προελεύσεως. Εξάλλου, τα σιτηρά παρεμβάσεως ιταλικής προελεύσεως πωλήθηκαν το ίδιο χρονικό διάστημα (πρώτο εξάμηνο του 1974) σε τιμές αισθητά ίσες, μάλιστα δε και κατώτερες των τιμών των σιτηρών που είχαν μεταφερθεί.

1 — Άρθρο 3, παράγραφος 2, περίπτωση α.

2 — Άρθρο 3, παράγραφος 2, περίπτωση 6.

3 — Άρθρο 6, παράγραφος 4, του κανονισμού 2104/73 του Συμβουλίου.

Οι μεταγενέστερες δημοπρασίες (ιδίως του Ιανουαρίου, Μαρτίου και Απριλίου 1975), διενεργήθηκαν σε τιμές που πλησίαζαν πολύ το επίπεδο των τιμών αγοράς που είχαν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Τα σιτηρά που μεταφέρθηκαν ήταν, όπως και τα εγχώρια, της τυποποιημένης ποιότητας, η οποία ίσχυε για τις δηλώσεις τιμών που διαβίβαζαν οι ιταλικές αρχές στην Επιτροπή.

Είναι, πράγματι, σαφές ότι η ασυνήθιστα χαμηλή τιμή, στην οποία παραχωρήθηκαν τα σιτηρά που μεταφέρθηκαν οφείλεται στο πάγωμα των τιμών που επιβλήθηκε με το νομοθετικό διάταγμα 427 της 24ης Ιουλίου 1973. Η Διυπουργική Επιτροπή Οικονομικού Προγραμματισμού (CIPE) αποφάσισε στις 7 Σεπτεμβρίου 1973 να καθορίσει την τιμή πωλήσεως του μαλακού σίτου σε επίπεδο κυμαινόμενο μεταξύ 8 000 και 8 200 λιρετών ανά 100 χγρ.· προς τούτο ελήφθη υπόψη, ιδίως, η τιμή του άρτου και η οικονομική κατάσταση στις διάφορες επαρχίες. Η ιταλική κυβέρνηση θεωρεί ότι με την πολιτική που εφάρμοζε επί των πωλήσεων ο AIMA συνέβαλε στο να αποφεύγονται σοβαρές διαταραχές της αγοράς και διατάραξη της δημόσιας τάξεως. Για να εξηγήσει τον κερδοσκοπικό χαρακτήρα των δηλώσεων των τιμών για το μαλακό σίτο, αναφέρει, ιδίως, το πάγωμα της τιμής των εδώδιμων ζυμαρικών. Πράγματι, φαίνεται ότι, τουλάχιστο για την Ιταλία, τα ζυμαρικά παρασκευάζονται μόνο με *σκληρό* σίτο.

Αλλά, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι με την ιταλική ρύθμιση που διέπει τις τιμές καταναλωτή ορισμένων τροφίμων επιδιώκονται στόχοι κοινωνικής πολιτικής, οι εκτιμήσεις αυτές εξέρχονται του κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου ως προς τη μεταπώληση των σιτηρών παρεμβάσεως.

Με την απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 1976 [1], το Δικαστήριο είχε κρίνει σε ανάλογη υπόθεση ότι:

«... η δραστηριότητα των κρατών μελών που συνίσταται στην απόκτηση σκληρού σίτου από την παγκόσμια αγορά και τη μεταπώλησή του στην κοινοτική αγορά σε κατώτερη τιμή είναι ασυμβίβαστη με την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των σιτηρών».

Επειδή η ιταλική κυβέρνηση δεν απόδειξε ότι οι καθορισμένες τιμές των σιτηρών που διάθεσε προς πώληση ο AIMA αντιστοιχούσαν στις δηλωθείσες τιμές της αγοράς, καλώς η Επιτροπή διόρθωσε το λογαριασμό «καθαρές απώλειες», προσθέτοντας τα έσοδα που προέρχονται από την πώληση, κατά το πρώτο εξάμηνο του 1974 στις αγορές της κεντρικής και βόρειας Ιταλίας, σιτηρών παρεμβάσεως που μεταφέρθηκαν από άλλα κράτη μέλη.

II — Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα

Η Επιτροπή δεν καταλόγισε:

— αφενός τα ποσά των 721 953 004 λιρετών (χρήση 1974) και 880 058 997 λιρετών (χρήση 1975), που αφορούν τη χορήγηση ενισχύσεως για το γάλα σε σκόνη ενσωματωμένο σε σύνθετες ζωοτροφές,

— αφετέρου τα ποσά των 1 143 616 575 λιρετών (χρήση 1974) και 3 727 568 990 λιρετών (χρήση 1975), που αφορούν τη χορήγηση ενισχύσεως για την ιδιωτική αποθεματοποίηση των τυρών Grana Padano και Parmigiano-Reggiano.

Α — Μετουσιωμένο αποκορυφωμένο γάλα

1. Το σύστημα ενισχύσεων διέπεται από δύο κανονισμούς του Συμβουλίου και έναν της Επιτροπής:

— Ο κανονισμός 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, προβλέπει

1 — Russo κατά AIMA, Recueil 1976, σ. 55, σκέψη 5.

τη χορήγηση ενισχύσεως για τη μετουσίωση σε σύνθετες ζωοτροφές του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη.

— Ο κανονισμός 986/68 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1968, περί θεσπίσεως των γενικών κανόνων σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων για το αποκορυφωμένο γάλα και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που προορίζεται για τη διατροφή των ζώων, προβλέπει ότι χορηγούνται ενισχύσεις για το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη και το αποκορυφωμένο γάλα που έχει παραχθεί και υποστεί επεξεργασία σε γαλακτοκομείο, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή σύνθετων τροφών. Προβλέπει ακόμη ότι η ενίσχυση για μια ορισμένη ποσότητα αποκορυφωμένου γάλακτος που χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή σύνθετων τροφών *ισούται* με την ενίσχυση που θα χορηγούνταν για την ποσότητα του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη, η οποία μπορεί να ληφθεί από την ανωτέρω ποσότητα αποκορυφωμένου γάλακτος [1].

— Τέλος, το άρθρο 1 του κανονισμού 990/72 της Επιτροπής, της 15ης Μαΐου 1972, περί των λεπτομερειών παροχής ενισχύσεων στο αποκορυφωμένο γάλα που μεταποιείται σε σύνθετες τροφές (και στο αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που προορίζεται για τη διατροφή των ζώων) ορίζει:

«1) Το *αποκορυφωμένο γάλα* σε σκόνη δεν μπορεί να τύχει ενισχύσεων παρά εάν ... *χρησιμοποιήθηκε στην παρασκευή* σύνθετων ζωοτροφών υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 4.

2) Το αποκορυφωμένο γάλα που *χρησιμοποιείται στην παρασκευή* σύνθετων ζωοτροφών δεν μπορεί να τύχει ενισχύσεων παρά εάν η σύνθετη τροφή ανταποκρίνεται στις κατά το άρθρο 4 προϋποθέσεις ...»

Ο ΑΙΜΑ κατέβαλε την ενίσχυση αυτή περιλαμβάνοντας στην επιχορηγούμενη ποσότητα απώλειες μέχρι 2 % της ενσωματωμένης στις σύνθετες τροφές σκόνης. Οι απώλειες αυτές είναι απόρροια των εργασιών που γίνονται κατά το στάδιο της παραγωγής και πρέπει να θεωρηθούν ως συνήθεις.

Κατά την ιταλική κυβέρνηση, η έκφραση «που χρησιμοποιήθηκε» του άρθρου 2, παράγραφος 1, περίπτωση δ, του κανονισμού 968/68 και του άρθρου 1, παράγραφος 2 του κανονισμού 990/72 σημαίνει ότι η ενίσχυση είναι δυνατό να χορηγηθεί για το γάλα που χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή των σύνθετων τροφών. Συνεπώς, η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί για την ποσότητα — μέχρι 2 % — της σκόνης που απολέσθηκε για καθαρά τεχνικούς λόγους κατά τη διαδικασία της παρασκευής και που, εξάλλου, δε διοχετεύθηκε σε κάποια άλλη από την προβλεπόμενη χρήση. Υπό την έννοια αυτή επικαλείται μια εθνική πρακτική πριν από τη θέση σε ισχύ της κοινοτικής ρυθμίσεως· αναφέρει μια εγκύκλιο του ΑΙΜΑ (αριθ. 19), της 10ης Ιουλίου 1974, όπου διευκρινιζόταν ότι «η κοινοτική ενίσχυση δεν καταβάλλεται παρά για το γάλα σε σκόνη που *όντως χρησιμοποιήθηκε* για την παρασκευή τροφών που προορίζονται για τα ζώα».

Κατ' αυτήν, η κοινοτική ρύθμιση σκοπεί στο να καταστήσει ανταγωνιστική τη χρησιμοποίηση του γάλακτος σε σκόνη στον τομέα αυτό, ενώ η στάση των υπηρεσιών της Επιτροπής θέτει σε κίνδυνο την πρακτική αποτελεσματικότητα της εν λόγω ρυθμίσεως· πράγματι, εκείνος που φέρει το βάρος των απωλειών κατά την παρασκευή, που εξαιρούνται από την κοινοτική ενίσχυση, είναι ο γεωργός που χρησιμοποιεί τελικά το εν λόγω γάλα.

Επικουρικά, η ιταλική κυβέρνηση διατείνεται ότι ο συντελεστής ανοχής που αποδέχτηκε ο ΑΙΜΑ ανερχόταν στο 1,5 % περίπου κατά το 1974 και 1975 και αφορούσε μόνο το 25 % της σκόνης γάλακτος που παράγεται στην Ιταλία.

Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι μόνο το αποκορυφωμένο γάλα *που έχει όντως μεταποιηθεί* για την παρασκευή σύνθετης τροφής κατά το άρθρο 4 του κανονισμού 990/72, μπορεί να τύχει της κοινοτικής ενισχύσεως. Πράγματι, η πρόσθετη ποσότητα, έστω και αν είναι κατώτερη του 2 %,

1 — Άρθρο 2, παράγραφος 1, περίπτωση δ.

η οποία «απωλέσθη», παρόλο που προοριζόταν για την παραγωγή αυτή και «χρησιμοποιήθηκε» κατά τη διαδικασία της παρασκευής, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μεταποιήθηκε.

Από την ανάλυση των κειμένων αποδεικνύεται ότι η ερμηνεία της ιταλικής κυβερνήσεως είναι ανακριβής.

Στην πραγματικότητα, το *χρησιμοποιούμενο* για την παρασκευή σύνθετων τροφών αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, για το οποίο χορηγείται ενίσχυση, μπορεί να *χρησιμοποιηθεί* μόνο για τη διατροφή των ζώων [1]. Η διευκρίνιση αυτή έγινε «για τη διευκόλυνση των κρατών μελών στην άσκηση του ελέγχου του προορισμού των προϊόντων» [2].

Ομοίως, ο κανονισμός 990/72 της Επιτροπής σκοπεί να εξασφαλίσει ότι «το αποκορυφωμένο γάλα και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, για τα οποία χορηγούνται ενισχύσεις, χρησιμοποιούνται *όντως* για τη διατροφή των ζώων» (τρίτη αιτιολογική σκέψη).

Υποχρεώνει τις εγκεκριμένες για την παραγωγή σύνθετων τροφών επιχειρήσεις, οι οποίες επιθυμούν να λάβουν την ενίσχυση, να τηρούν μηνιαίες καταστάσεις όπου να εμφαίνονται τουλάχιστον, εκτός των άλλων, οι

«απώλειες, τα δείγματα και οι ποσότητες αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη και σύνθετων ζωοτροφών, που έχουν επιστραφεί ή αντικατασταθεί» [3].

Δικαιολογημένα η Επιτροπή παρατηρεί ότι για τη σκόνη γάλακτος που χρησιμοποιείται για την παρασκευή των δειγμάτων ή των ποσοτήτων του επιστρέφονται δεν χορηγείται ενίσχυση. Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τις «απώλειες».

Η Επιτροπή δεν πρόβαλε αντιρρήσεις ως προς την εν λόγω ανοχή για τις προγενέστερες του 1974 χρήσεις, δεδομένου ότι για το είδος αυτό των δαπανών δεν είχε ασκηθεί ποτέ έλεγχος στην Ιταλία, η οποία είναι το μόνο κράτος μέλος που αποδέχεται αυτή την ευχέρεια.

Εν πάση περιπτώσει, οι ιταλικές αρχές δεν διάθεσαν τα στοιχεία που θα επέτρεπαν τον, ακριβή και όχι κατ' αποκοπή, καθορισμό των ποσών που καταβλήθηκαν για την «απολεσθείσα» σκόνη κατά τη διάρκεια της παρασκευής των τροφίμων.

Η εκκαθάριση διενεργήθηκε σύμφωνα με τις λεπτομέρειες εφαρμογής που προβλέπει ο κανονισμός 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, καθώς και ο κανονισμός 1723/70 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1972, περί εκκαθαρίσεως των λογαριασμών για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα εγγυήσεων.

Συνεπώς, οι δαπάνες που πραγματοποίησε ο AIMA κατά τα έτη 1974 και 1975 ως απώλειες αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που έχει μετουσιωθεί σε σύνθετες τροφές, δεν δικαιολογούνται και οι συναφείς προσφυγές της ιταλικής κυβερνήσεως είναι εν προκειμένω αβάσιμες.

Β — Ιδιωτική αποθεματοποίηση των τυρών Grana Padano και Parmigiano-Reggiano

Το άρθρο 8, παράγραφος 3 του κανονισμού 804/68 του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1968, προβλέπει την ενίσχυση που χορηγήθηκε.

Λόγω των δυσχερειών που ανέκυψαν από την έγκυρη σύναψη βραχυπρόθεσμων συμβάσεων αποθεματοποιήσεως, ο AIMA θεώρησε ότι τα πρακτικά αποθεματοποιήσεως που συνέταξε ένας δημόσιος υπάλληλος και προσυπόγραψε ο αποθεματοποιών και που προσδιορίζουν την ημερομηνία ενάρξεως της αποθεματοποιήσεως, ισοδυναμούν με σύμβαση.

Η εξομοίωση αυτή εξηγεί γιατί στις συμβάσεις για την ιδιωτική αποθεματοποίηση των επιδίκων τυρών μνημονεύεται ημερομηνία μεταγενέστερη κατά πολλούς μήνες από την αποθεματοποίηση του εμπορεύματος, μερικές μάλιστα φορές παρόλο

1 — Πρβλ. άρθρο 2, παράγραφος 5, του κανονισμού 986/68, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 1038/72 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1972.

2 — Δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 986/68.

3 — Άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 990/72.

που οι εν λόγω συμβάσεις υπογράφηκαν μόλις την προηγουμένη της ημερομηνίας λήξεως της περιόδου αποθεματοποιήσεως.

Σύμφωνα με την άποψη του AIMA, η σύμβαση υπογράφηκε για να ολοκληρωθούν και τακτοποιηθούν από λογιστική άποψη οι σχέσεις μεταξύ του οργανισμού παρεμβάσεως και του αποθεματοποιούντος. Λαμβάνοντας υπόψη την αλληλογραφία που προηγήθηκε και ακολούθησε την αποθεματοποίηση του προϊόντος, πρέπει να θεωρηθεί, πάντως, ότι πράγματι υφίσταται συμβατικός δεσμός σύμφωνα με τις διατάξεις του ιταλικού Αστικού Κώδικα. Ο συντελεστής μετατροπής της ενισχύσεως σε εθνικό νόμισμα υπολογίσθηκε σε αναλογία με τους αντιπροσωπευτικούς συντελεστές που ίσχυαν κατά τη διάρκεια της αποθεματοποιήσεως.

Ο AIMA ενημέρωνε συνεχώς την Επιτροπή για την ύπαρξη των εν λόγω συμβάσεων, σημειώνοντας τις ποσότητες που αποθεματοποιήθηκαν ή αποσύρθηκαν με βάση τα στοιχεία που προέκυπταν από τα πρακτικά, τα οποία συνέτασσαν οι επαρχιακοί επιθεωρητές γεωργίας.

Αργότερα, ο οργανισμός παρεμβάσεως συμμορφώθηκε με την ερμηνεία που έδωσαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής και επρόκειτο να προβεί στη μετατροπή του ποσού της ενισχύσεως σε εθνικό νόμισμα με βάση το συντελεστή που ίσχυε την τελευταία μέρα της αποθεματοποιήσεως.

Η επίδικη διαφορά φρονώ ότι πρέπει να επιλυθεί σύμφωνα με την απόφαση που το Δικαστήριο εξέδωσε στις 27 Ιανουαρίου 1981 σχετικά με την ενίσχυση στην αποθεματοποίηση επιτραπέζιου οίνου για το 1971, στην υπόθεση Ιταλία κατά Επιτροπής, όπου το ερώτημα που ετίθετο ήταν παραπλήσιο.

Είναι αλήθεια ότι η κοινοτική ρύθμιση δεν προβλέπει τον απαιτούμενο για τη σύναψη της συμβάσεως αποθεματοποιήσεως τύπο.

Συμφωνα πάντως με το άρθρο 11 του κανονισμού 971/68 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1968, περί καθορισμού των γενικών κανόνων που διέπουν τα μέτρα παρεμβάσεως στην αγορά των τυρών Grana Padano και Parmigiano-Reggiano, οι συμβάσεις πρέπει να περιέχουν ορισμένες διατάξεις για την περίοδο αποθεματοποιήσεως και για τα μέτρα ελέγχου.

Το άρθρο 16, περίπτωση γ του κανονισμού της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 1968, περί των λεπτομερειών εφαρμογής των παρεμβάσεων στην αγορά των τυρών αυτών, απαιτεί ο αποθεματοποιών να αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην τροποποιήσει, χωρίς την άδεια του οργανισμού παρεμβάσεως, τη σύνθεση της παρτίδας υπό σύμβαση κατά τη διάρκεια της συμβάσεως.

Ο αποθεματοποιών δεν επωφελείται της ενισχύσεως αν οι ποσότητες τυρού που αναγράφονται στη σύμβαση αποσύρονται από την αποθεματοποίηση εν όλω ή εν μέρει πριν από την ημερομηνία λήξεως της συμβάσεως [1].

Κατ' αυτόν τον τρόπο, για να καταστεί δυνατό να καταβληθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 10, παράγραφος 2 του κανονισμού 971/68 ενίσχυση, πρέπει πριν από οποιαδήποτε πράξη ιδιωτικής αποθεματοποιήσεως να συναφθεί έγκυρη γραπτή σύμβαση. Πράγματι, η υπογραφή της συγγραφής υποχρεώσεων είναι ουσιώδης.

Ακόμη και κατά το άρθρο 2 της αποφάσεως του διοικητικού συμβουλίου του AIMA [2], στο οποίο η ιταλική νομοθεσία παρέχει αρμοδιότητα να συνάπτει τις συμβάσεις αποθεματοποιήσεως η σύμβαση μεταξύ του AIMA και του αποθεματοποιούντος συνάπτεται «τη στιγμή κατά την οποία ο τελευταίος θέτει την υπογραφή του στο έγγραφο αποδοχής με το οποίο αναλαμβάνει την υποχρέωση να τηρήσει τους όρους που περιλαμβάνει η συγγραφή υποχρεώσεων». Το άρθρο 5 απαιτεί επί ποινή ακυρότητας τη θεώρηση του γνήσιου της υπογραφής του εγγράφου αποδοχής εντός προθεσμίας πέντε μερών.

1 — Άρθρο 17, παράγραφος 2, του κανονισμού 1107/68.

2 — GU RI (Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας) 225 της 2ας Οκτωβρίου 1973.

III — Αποθεματοποίηση οίνου

Με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν καταλογίζονται τα ποσά των 10 852 510 λιρετών (χρήση 1974) και 3 610 555 765 λιρετών που αφορούν το μεν πρώτο τη χορήγηση ενισχύσεως για μακροπρόθεσμη αποθεματοποίηση του επιτραπέζιου οίνου κατά την περίοδο 1971-1972 [1], το δε δεύτερο τη χορήγηση ενισχύσεως για βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη αποθεματοποίηση κατά τις περιόδους 1973/74 και 1974/75 (εκκαθάριση 1975)· επίσης δεν καταλογίζουν ποσό 98 951 625 λιρετών (εκκαθάριση 1975) που αφορά τη χορήγηση ενισχύσεως για την εκ νέου αποθήκευση επιτραπέζιου οίνου κατά την περίοδο 1974/75.

1. Οι διατάξεις του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970, που συμπληρώνουν τις υφιστάμενες στον τομέα της κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς, πρόβλεπαν τη χορήγηση ενισχύσεων για την ιδιωτική αποθεματοποίηση του οίνου, την οποία εξαρτούν από την έγκυρη κατάρτιση συμβάσεων αποθεματοποιήσεως είτε για περίοδο εννέα μηνών [2], είτε για περίοδο τριών μηνών [3]. Οι πρώτες μπορούν να συναφθούν μόνο κατά το διάστημα από 1ης Δεκεμβρίου μέχρι 31ης Ιανουαρίου της αυτής αμπελοοινικής περιόδου.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής διαπίστωσαν ότι, αφενός οι συμβάσεις μακροπρόθεσμης αποθεματοποιήσεως για τις περιόδους 1971/72, 1973/74 και 1974/1975 είχαν συναφθεί μετά τη λήξη των προθεσμιών που προβλέπονται σχετικά και, αφετέρου ότι οι ανωτέρω συμβάσεις όπως και οι βραχυπρόθεσμες συμβάσεις για τις περιόδους 1973/74 και 1974/75, είχαν συναφθεί με αναδρομική ισχύ, σε αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 8, παράγραφος 1 του κανονισμού 1437/70 της Επιτροπής, της 20ής Ιουλίου 1970, περί συμβάσεων αποθεματοποιήσεως επιτραπέζιου οίνου. Το εν λόγω άρθρο ορίζει συγκεκριμένα ότι δεν μπορεί να συναφθεί σύμβαση για περίοδο που αρχίζει πριν από τη μέρα της συνάψεως της συμβάσεως.

Σε αντίθεση με ό,τι ίσχυε για τις περιόδους 1970/71 και 1971/72, ήταν πλέον ανεπίτρεπτη η σύναψη βραχυπρόθεσμων συμβάσεων με τέτοια αποτελέσματα.

Επί πλέον, ορισμένες ποσότητες οίνου, που αποτέλεσαν αντικείμενο συμβάσεως ή αιτήσεως για σύναψη συμβάσεως, είχαν πωληθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου αποθεματοποιήσεως, σε αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 10, παράγραφος 1 του κανονισμού 1437/70, το οποίο ορίζει ότι:

«κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της συμβάσεως, ο παραγωγός δεν μπορεί να διαθέσει προς πώληση, να πωλήσει ή να εμπορευτεί με οιονδήποτε τρόπο, τον οίνο που αποτελεί αντικείμενο της συμβάσεως».

Οι ανωμαλίες αυτές προέρχονταν από το γεγονός ότι στην Ιταλία δεν είχαν γίνει οι τριμηνιαίες πληρωμές που προβλέπει η κοινοτική ρύθμιση για τις μακροπρόθεσμες συμβάσεις και δεν είχε τηρηθεί η προθεσμία των 30 ημερών που ορίζεται για τη βραχυπρόθεσμη και για την τελευταία μακροπρόθεσμη πληρωμή· οι εν λόγω πληρωμές έγιναν κατά μέσο όρο μόλις μετά από παρέλευση διετίας.

Η ιταλική κυβέρνηση εκθέτει ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της «τυπικής καταρτίσεως» μιας συμβάσεως αποθεματοποιήσεως και της «συνάψεώς» της, για την οποία κανένας τύπος δεν απαιτείται. Πράγματι, η έγγραφη σύναψη συνιστά απλώς είδος πανηγυρικής εξωτερικεύσεως. Επικαλείται το άρθρο 7, παράγραφος 2 του κανονισμού 1437/70, σύμφωνα με το οποίο:

«κατά τη διάρκεια της ισχύος της συμβάσεως, ο παραγωγός υποχρεούται να επιτρέπει ανά πάσα στιγμή τη διεξαγωγή του κατά την παράγραφο 1 ελέγχου».

Το Δικαστήριο, όμως, δεν δέχτηκε την άποψη αυτή με την απόφασή του της 27ης

1 — Εκκαθάριση 1974 που έγινε μετά την έκδοση της προαναφερθείσας αποφάσεως του Δικαστηρίου, Ιταλία κατά Επιτροπής, της 27ης Ιανουαρίου 1981.

2 — Μακροπρόθεσμες συμβάσεις, παράγραφος 1.

3 — Βραχυπρόθεσμες συμβάσεις, παράγραφοι 2 και 3.

Ιανουαρίου 1981, Ιταλία κατά Επιτροπής, με την οποία απέρριψε την προσφυγή της ιταλικής κυβερνήσεως, με την οποία εζητείτο η ακύρωση της αρνήσεως της Επιτροπής να εκκαθαρίσει τις δαπάνες του ΑΙΜΑ για την ενίσχυση της ιδιωτικής αποθεματοποιήσεως του επιτραπέζιου οίνου κατά την περίοδο 1973.

Πράγματι, το Δικαστήριο έκρινε ότι η σύμβαση δεν ολοκληρώνεται παρά μόνο τη στιγμή της περατώσεως της έγγραφης πράξεως, μετά την επαλήθευση όλων των συναφών στοιχείων από τον οργανισμό παρεμβάσεως [1]· τη συλλογιστική αυτή αποδέχομαι ανεπιφύλακτα.

2. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η χορήγηση ενισχύσεως για την εκ νέου αποθήκευση επιτραπέζιου οίνου εξαρτάται ομοίως από την ύπαρξη έγκυρης συμβάσεως αποθεματοποιήσεως, συμβάσεως δηλαδή που καταρτίστηκε εγγράφως κατά τη χρονική στιγμή που διενεργείται η εκ νέου αποθήκευση.

Το ίδιο ισχύει και για τις ενισχύσεις που συνάγονται από τις διατάξεις των κανονισμών της Επιτροπής 1748/71, της 9ης Αυγούστου 1971, 1718/72, της 8ης Αυγούστου 1972 και 2083/74, της 7ης Αυγούστου 1974 που όλες απαιτούν την ύπαρξη συμβάσεως αποθεματοποιήσεως, η οποία φυσικά πρέπει να είναι έγκυρη.

Στην Ιταλία όμως δεν επληρούτο ο όρος αυτός για τις μακροπρόθεσμες συμβάσεις της περιόδου 1971/72, ούτε για τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συμβάσεις των περιόδων 1973/74 και 1974/75.

IV — Αποθεματοποίηση αποξηραμένου ή αποξηραμένου και καπνιστού χοιρείου κρέατος

Η Επιτροπή δεν καταλόγισε ποσό 78 596 145 λιρετών που αφορά την ενίσχυση, η οποία χορηγήθηκε για τα εν λόγω προϊόντα για το 1975.

Το άρθρο 7 του κανονισμού 121/67 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1967, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του χοιρείου κρέατος, προβλέπει τη χορήγηση ενισχύσεων για την ιδιωτική αποθεματοποίηση, ενώ τις λεπτομέρειες εφαρμογής καθορίζει ο κανονισμός 289/71 της Επιτροπής, της 10ης Φεβρουαρίου 1971 [2].

Το κείμενο αυτό διευκρινίζει ότι η ενίσχυση χορηγείται αποκλειστικά για τα προϊόντα που προέρχονται από προσφάτως εσφαγμένα και αποθηκευμένα ζώα υπό μορφή

«αποξηραμένου ή αποξηραμένου και καπνιστού ζαμπόν, η παρασκευή του οποίου απαιτεί περίοδο ωριμάνσεως τουλάχιστον πέντε μηνών πριν από την κατανάλωσή του . . .».

Ας σημειωθεί ότι:

«— η πραγματική αποθεματοποίηση αρχίζει την πρώτη μέρα του έκτου μήνα που ακολουθεί την έναρξη των εργασιών αποξηράνσεως ή αποξηράνσεως και καπνίσματος».

και ότι:

«— η ποσότητα του προϊόντος πρέπει να αναφέρεται στη σύμβαση κατ' αριθμό τεμαχίων και κατά βάρος, το τελευταίο δε, όταν πρόκειται για τελικό προϊόν, δεν πρέπει να είναι κατώτερο του 70 % του βάρους του νωπού προϊόντος που είχε διαπιστωθεί πριν από την έναρξη των εργασιών αποξηράνσεως ή αποξηράνσεως και καπνίσματος» [3].

Ο ΑΙΜΑ θεώρησε ως «έναρξη των εργασιών αποξηράνσεως» την ημερομηνία που η *πρώτη* παρτίδα των νωπών προϊόντων που αποτελούσαν αντικείμενο καθεμιάς από τις συμβάσεις αποθεματοποιήσεως καταχωρίστηκε στην κατάσταση ζυγίσεως με την είσοδό της στην αποθήκη αποξηράνσεως και συνεπώς ως «έναρξη της *περιόδου* αποθεματοποιήσεως» την ημερομηνία που τοποθετείται πέντε μήνες και μία μέρα μετά την πρώτη.

Αντιθέτως, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θεώρησαν ότι έπρεπε να τηρηθούν οι ελάχι-

1 — Απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 1981, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 220, σκέψη 13.

2 — Άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 289/71 της Επιτροπής, της 10ης Φεβρουαρίου 1971, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2600/74 της 11ης Οκτωβρίου 1974.

3 — Άρθρο 3, παράγραφος 4, του ιδίου κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του κανονισμού 2600/74, της 11ης Οκτωβρίου 1974.

στες προϋποθέσεις διάρκειας της αποξηράνσεως για τη *συνολική* ποσότητα του υπό σύμβαση κρέατος και όχι μόνο για μέρος της ποσότητας αυτής. Άρα, η περίοδος αποθεματοποιήσεως δεν ήταν δυνατό να αρχίσει πριν από το τέλος της περιόδου πέντε μηνών από τη μέρα κατά την οποία έγινε η αποθεματοποίηση της *τελευταίας* παρτίδας.

Προς υποστήριξη της απόψεώς της, η ιταλική κυβέρνηση αναφέρεται σε ένα έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, το οποίο εξάλλου είναι μεταγενέστερο των περιστατικών της υποθέσεως, δεδομένου ότι φέρει ημερομηνία 1η Απριλίου 1982. Στην πραγματικότητα, το κείμενο αυτό αφορά μάλλον το διαφορετικό πρόβλημα του καθορισμού των κανόνων που ισχύουν για τις προθεσμίες, τις ημερομηνίες και τις αιρέσεις.

Στις 14 Οκτωβρίου 1975, η Επιτροπή, σε απάντηση τηλετυπήματος των ιταλικών αρχών της 26ης Σεπτεμβρίου 1975, απόστειλε τηλετύπημα, που όμως δεν φαίνεται να αφορά τους όρους ωριμάνσεως.

Εν πάση περιπτώσει, στη σύμβαση αποθεματοποιήσεως πρέπει να αναφέρεται η ποσότητα και το βάρος των αποθεματοποιημένων παρτίδων· η σύμβαση αυτή πρέπει να προηγείται των καθ' εαυτών εργασιών αποθεματοποιήσεως.

Πράγματι, «η περίοδος αποθεματοποιήσεως αρχίζει τη μέρα της συντελέσεως της αποθεματοποιήσεως» [1].

Ας μη λησμονείται ότι η ενίσχυση για την αποθεματοποίηση επινοήθηκε για να αντισταθμίσει τα έξοδα που συνεπάγεται η απόσυρση από την αγορά προϊόντων, τα οποία διαθέτουν ήδη την ελάχιστη απαιτούμενη ωρίμανση κατά τη συμφωνημένη περίοδο. Η ερμηνεία που δίνει η ιταλική κυβέρνηση θα κατέληγε στην επιχορήγηση της αποσύρσεως από την αγορά κατά τη διάρκεια της ωριμάνσεως· στην πραγματικότητα, τα έξοδα λόγω της αποθηκεύσεως του προϊόντος κατά τη σχετική περίοδο αντισταθμίζονται από την αύξηση της αξίας που συνεπάγεται αυτή η ενέργεια.

Άρα, το άρθρο 2, παράγραφος 2 του κανονισμού 289/71 δεν αποτελεί ένα απτό στοιχείο ποιοτικής αποτιμήσεως των προϊόντων που αποθεματοποιούνται αλλά την προϋπόθεση για την έναρξη των προθεσμιών αποθεματοποιήσεως.

Περαιτέρω, από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή συμφώνησε ρητά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής που θέσπισε ο AIMA.

Στην προμνησθείσα απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 1981 το Δικαστήριο διευκρίνισε τους όρους, υπό τους οποίους η Επιτροπή υποχρεούται να καταλογίσει σε βάρος του ΕΓΤΠΕ τα έξοδα που προκλήθηκαν σε περίπτωση εσφαλμένης ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου.

Στην προκειμένη περίπτωση, η προβαλλόμενη σιωπηρή συναίνεση δεν είναι δυνατό να αρκέσει ώστε το ΕΓΤΠΕ να βαρύνεται με τις συνέπειες από μια πρακτική που αποκλίνει.

Τέλος, η ιταλική κυβέρνηση θεωρεί ότι τα έξοδα που δεν δέχτηκε η Επιτροπή έγιναν για ενέργειες, οι οποίες δεν έθεσαν σε κίνδυνο τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι λεπτομέρειες παροχής της κοινοτικής βοήθειας δεν ερμηνεύτηκαν ορθά.

Όμως, κατ' εμέ, μόνο η αυστηρή εφαρμογή των εν λόγω λεπτομερειών δικαιολογεί την κοινοτική χρηματοδότηση που γίνεται για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Μερικοί φρονούν ότι η κοινή γεωργική πολιτική κοστίζει ήδη πολύ ακριβά στον ευρωπαίο φορολογούμενο. Σημαντικές πλημμέλειες ή απάτες έχουν διαπραχθεί δυστυχώς σε διάφορα κράτη μέλη σε βάρος των κοινοτικών οικονομικών σε ορισμέ-

1 — Άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1637/74 της Επιτροπής, περί των ειδικών όρων χορηγήσεως ενισχύσεων στην ιδιωτική αποθεματοποίηση στον τομέα του χοιρείου κρέατος (νωπού).

νους τομείς. Η ακριβής εφαρμογή της κοινοτικής ρυθμίσεως συνιστά την απαραίτητη εγγύηση.

Άλλωστε, με την απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1979 (Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής) το Δικαστήριο αποφάνθηκε σαφώς ότι:

«αντιβαίνει στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των επιχειρήσεων των κρατών μελών κατά τη διαχείριση της κοινής γεωργικής πολιτικής το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές κράτους μέλους, ερμηνεύοντας διασταλτικά ορισμένη διάταξη, ευνοούν τις επιχειρήσεις του κράτους αυτού σε βάρος των επιχειρήσεων των άλλων κρατών μελών, στα οποία ακολουθείται αυστηρότερη ερμηνεία»

προσθέτοντας ότι:

«παρόμοια στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών δεν είναι δυνατό να χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΠΕ, όταν ανακύπτει παρά τις διαθέσιμες πιστώσεις για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου στο σύνολο της Κοινότητας, αλλά πρέπει σε κάθε περίπτωση να επιβαρύνει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος» [1].

Δεν μπορώ παρά να επαναλάβω τη συλλογιστική του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία

«αφετέρου, η διαδικασία εκκαθαρίσεως των λογαριασμών αποβλέπει, στην παρούσα φάση εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, στο να διαπιστωθεί όχι μόνο κατά πόσο τα έξοδα διενεργήθηκαν πραγματικά και κανονικά, αλλά επίσης και αν κατανεμήθηκαν ορθά μεταξύ των κρατών μελών και της Κοινότητας οι χρηματικής φύσεως επιβαρύνσεις που απορρέουν από την κοινή γεωργική πολιτική χωρίς η Επιτροπή να διαθέτει σχετικά εξουσία εκτιμήσεως που να της επιτρέπει να παρεκκλίνει από τους κανόνες, οι οποίοι διέπουν την κατανομή αυτή των επιβαρύνσεων» [2].

Ενόψει των παρατηρήσεων αυτών, προτείνω:

— να απορριφθούν οι προσφυγές 61 και 62/82·

— να καταδικασθεί η Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

1 — Απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1979, Recueil σ. 279, σκέψη 9.

2 — Απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1979, Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, Recueil σσ. 339-340, σκέψη 28.